

Veiligheid- en gezondheidsbeleid

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 De vier basisdoelen/ opvoedingsdoelen.....	5
Hoofdstuk 2 Veiligheid op Kombino Kinderopvang	6
2.1 Grote en kleine risico's	6
2.1.1 Afspraken rondom veiligheid.....	6
2.1.2 Grote risico's.....	7
2.1.3 Kleine risico's.....	7
2.2 Registratie (bijna) ongevallen en calamiteiten.....	8
2.3 Vier-ogen-principe	8
2.4 Achterwacht en inzet bij afwezigheid door ziekte of andere calamiteit	9
2.5 Kinder-EHBO, BHV/AED en ontruiming	9
2.6 Veilig slapen	9
2.7 Voorbehouden/ verpleegkundige handelingen	9
2.8 Registratie zorg verpleegkundigen.....	10
2.9 Vervoer van individuele kinderen	10
2.10 Uitstapjes.....	10
Hoofdstuk 3 Gezondheid op Kombino Kinderopvang.....	11
3.1 Voedingsbeleid	11
3.1.1 Voedingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar.....	11
3.1.2 Voedingsaanbod voor kinderen van 1 tot 4 jaar	12
3.1.3 Drinken bij het eten	13
3.1.4 Fruit eten	13
3.1.5 Warme maaltijden.....	13
3.1.6 Toetje	14
3.1.7 Gezonde traktaties.....	14
3.1.8 Voedingscentrum.....	15
3.2 Bewegingsbeleid	15
3.2.1 Bewegingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar	16
3.2.2 Bewegingsaanbod voor kinderen van 1 tot 4 jaar.....	16
3.2.3 Zwemmen en uitstapjes	17
3.3 Hygiëne	18
3.3.1 Landelijke hygiëne richtlijnen RIVM	18
3.3.2 Reiniging bedjes, speeltoestellen en spelmaterialen	18
3.3.3 Richtlijnen gebruik materialen verpleegkundigen	19
Bijlage Stappenplan 'Naar buiten'	20

Inleiding

Tot 1 januari 2018 voerde Kombino jaarlijks een risico-inventarisatie uit, waarbij gebruik werd gemaakt van de risicomonitor, ontwikkeld door VeiligheidNL en FCB, die zich richtte op gezondheid en op veiligheid.

Deze risicomonitor beschreef op het gebied van *gezondheid* allerlei situaties waarvan beoordeeld moest worden hoe groot het risico was dat de situatie zich voor zou doen en hoe groot de kans op ernstig letsel dan zou zijn.

In geval van *veiligheid* werd aan de hand van een lijst met voorkomende scenario's beoordeeld hoe groot de kans was dat het betreffende scenario zou voorvallen en hoe groot de kans op ernstig letsel zou zijn.

Voor de beoordeling werden alle ruimtes van het Kinderdagverblijf bekeken. Op basis van de uitkomsten van de risicomonitor werd voor de situaties en scenario's met een groot kans op ernstig letsel een plan van aanpak opgesteld.

Vanaf 1 januari 2018 geldt de nieuwe Wet Innovatie en kwaliteit Kinderopvang (IKK).

Deze schrijft voor dat elke kinderopvangorganisatie een Veiligheid- en gezondheidsbeleid heeft.

Houder is van mening dat een Veiligheid- en gezondheidsbeleid alleen wordt uitgedragen en toegepast wanneer er binnen de organisatie draagkracht is voor dit beleid. Om deze reden is het beleid opgesteld in samenwerking met houder, kwaliteitsfunctionaris, pedagogisch medewerksters, toekomstige pedagogisch beleidsmedewerkster en verpleegkundigen.

Het Veiligheid- en gezondheidsbeleid is met alle medewerksters besproken en het is voor advies voorgelegd aan de oudercommissie van Kombino. Vervolgens zijn de ouders geïnformeerd over het Veiligheid- en gezondheidsbeleid en is het op de website geplaatst.

Om het Veiligheid- en gezondheidsbeleid levend te houden, wordt deze tijdens elk teamoverleg, waarbij zowel de pedagogisch medewerksters als de verpleegkundigen aanwezig zijn, besproken.

Dit gebeurt door specifieke onderdelen tussentijds door enkele teamleden te laten evalueren en deze resultaten tijdens de teamoverleggen met elkaar te bespreken. Ook kan het zijn dat er onderdelen van het Veiligheid- en gezondheidsbeleid geactualiseerd worden naar aanleiding van deelname aan symposia over bijvoorbeeld gezondheid en voeding.

De evaluaties en eventuele aanpassingen worden minimaal vier keer per jaar verwerkt in het Veiligheid- en gezondheidsbeleid of in de bijbehorende plannen van aanpak grote risico's.

De houder bespreekt dit ook met de oudercommissie. Vervolgens worden evaluaties en eventuele aanpassingen middels de nieuwsbrief aan de ouders gecommuniceerd. Stagiairs, invalkrachten en vrijwilligers worden door hun begeleider geïnformeerd over de evaluaties en aanpassingen.

In dit Veiligheid- en gezondheidsbeleid zal aandacht worden besteed aan grote en kleine risico's. Van de grote risico's laten we zien hoe we de kinderen daartegen zullen beschermen en bij de kleine risico's ligt de nadruk op het leren omgaan van de kinderen met die risico's.

Vervolgens komt de lichamelijke gezondheid door gezonde voeding, alsmede door bewegen aan bod. Aandacht voor hygiëne speelt daarbij een rol.

[Noot: Waar in het Veiligheid- en gezondheidsbeleid 'ouder' wordt gebruikt, kunt u ouder(s)/ verzorger(s) lezen. Dit geldt tevens voor 'hij' in plaats van 'hij/zij'. Omdat 95% van de pedagogisch medewerkers vrouw is, maken we in dit geval gebruik van de woorden 'medewerkster', 'leidster' en 'zij'.]

In dit Veiligheid- en gezondheidsbeleid wordt regelmatig verwezen naar documenten uit het kwaliteitshandboek. Op het moment dat ouders hun kind aanmelden bij Kombino ontvangen ze een map met diverse documenten. Een deel hiervan moeten ze tekenen indien van toepassing. Voor de in dit beleid genoemde documenten, die niet in de informatiemap zijn opgenomen, geldt dat ouders deze kunnen opvragen bij Kombino.

Hoofdstuk 1 De vier basisdoelen/ opvoedingsdoelen

In het pedagogisch beleidsplan staan de vier opvoedingsdoelen om elk kind tot 'groei en bloei' te kunnen brengen, verwoord door professor J.M.A. Riksen-Walraven, beschreven. Volgens haar dragen deze zg. **basisdoelen**¹ bij aan het huidige- en toekomstige functioneren van kinderen. Deze doelen zijn:

- een gevoel van emotionele veiligheid;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties;
- de kans om zich de waarden en normen, de cultuur van een samenleving, eigen te maken, socialisatie.

Deze opvoedingsdoelen vormen de basis van ons pedagogisch beleidsplan. Voor meer informatie hierover verwijzen we dan ook naar BE-2 Pedagogisch Beleidsplan.

Alle aspecten die in dit Veiligheid- en gezondheidsbeleid beschreven zijn, zijn verweven in de manier waarop Kombino aan deze pedagogische doelen werkt.

Naast het pedagogisch beleid zijn er protocollen, handreikingen of richtlijnen opgesteld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen op Kombino te waarborgen.

¹ De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang. Van IJzendoorn, Tavecchio en Riksen-Walraven. 2004.

Hoofdstuk 2 Veiligheid op Kombino Kinderopvang

Veiligheid is binnen Kombino een belangrijk aandachtspunt. Ouders geven hun kostbaarste bezit, namelijk hun kind(eren), aan ons om voor te zorgen. Zij vertrouwen erop dat wij hun kind(eren) te allen tijde verzorgen, liefde geven en beschermen. De aandacht voor veiligheid uit zich in een aantal aspecten, dat hieronder nader toegelicht is.

2.1 Grote en kleine risico's

Uitgangspunt bij aandacht voor veiligheid is kinderen tegen grote risico's te beschermen en te leren omgaan met kleine risico's. Onder grote risico's verstaan we risico's die ontstaan, doordat we kinderen in een situatie plaatsen, die gevolgen kan hebben voor de veiligheid en gezondheid van kinderen. Onder kleine risico's verstaan we situaties waarbij een kind zich kan bezeren zonder dat daarbij ernstig lichamelijk letsel ontstaat.

Met de pedagogisch medewerkster en de verpleegkundigen is middels een inventarisatie inzichtelijk gemaakt welke risico's wij binnen Kombino ervaren. Op basis hiervan is een aantal afspraken rondom veiligheid opgesteld.

Daarnaast is voor de grote risico's een plan van aanpak (PvA) opgesteld waarin adequate maatregelen staan, die Kombino neemt om deze risico's te voorkomen.

Voor de kleine risico's waarvan we willen dat de kinderen hier mee leren omgaan, is bepaald hoe in deze situaties te handelen of hoe we deze situaties zo nodig bewust kunnen creëren om de kinderen ermee om te leren gaan.

2.1.1 Afspraken rondom veiligheid

Om de veiligheid van de kinderen op ieder moment te waarborgen, is een aantal afspraken gemaakt die altijd gelden. Alle medewerkers, zowel de leidsters op de groepen als de verpleegkundigen zijn op de hoogte van deze afspraken rondom veiligheid.

Middels dit Veiligheid- en gezondheidsbeleid dat gepubliceerd staat op de website van Kombino zijn ook de ouders hiervan op de hoogte.

De afspraken zijn:

- Er is te allen tijde toezicht op de groepen. De kinderen zijn nooit alleen.
- Alle medewerkers zijn getraind op fysieke veiligheid door het volgen van de scholing kinder-EHBO/ reanimatie.
- Er worden geen warme dranken op de groepen gedronken. Dit kan alleen in de keuken bij de groepen.
- Alle deuren zijn voorzien van afdek strips bij de deurposten.
- Het tuinhek heeft een veiligheidsslot dat niet door de kinderen geopend kan worden.
- Er is altijd een leid(st)er bij het klimtoestel en bij de schommels.
- We houden het planbord bij, zodat we elke dag de meest recente informatie over een kind beschikbaar hebben op het gebied van slapen, voedingsschema, allergieën en andere bijzonderheden.
- Elke dag houden we bij welke kinderen er zijn door de sleutelhanger van het betreffende kind aan de sleutelring te plaatsen. Gaan kinderen mee met een uitstapje dan gaat de sleutelhanger met het kind mee. Zo weten we in geval van een calamiteit direct welke kinderen er op de groep zijn.

- Elke dag worden de bijzonderheden per kind per groep op een overdrachtsformulier op de klapper genoteerd.
- De medewerksters zijn gericht op veilig gedrag maar zorgen daarnaast voor uitdagende leermomenten.
- In geval van een uitstapje benoemen de leidsters elke keer weer aan de kinderen de afspraken die dan gelden. Bij uitstapjes worden de kinderen ook meerdere malen geteld, namelijk bij vertrek, bij aankomst op de locatie, bij vertrek van de locatie en bij aankomst op Kombino.
- Er is speciale aandacht bij situaties die afwijken van de dagelijkse gang van zaken op het kinderdagverblijf. Bijvoorbeeld bij drukte tijdens een feestdag. Leidsters zijn dan alert op de verhoogde kans op incidenten (bijvoorbeeld valincidenten tijdens een sinterklaasoptocht op het speelplein).
- Jaarlijks worden de bedjes en speeltoestellen getest op hun functionaliteit, kwaliteit en veiligheid. Voldoen ze niet aan de eisen dan worden ze zo mogelijk gerepareerd en anders vervangen.
- De materialen waar de kinderen dagelijks mee spelen worden maandelijks gecontroleerd maar ook wanneer er samen met de kinderen mee gespeeld wordt en kinderen en leidsters opruimen, kan snel worden gezien of speelgoed onveilig is.
- Speelgoed waarin batterijen zitten worden twee wekelijks gecontroleerd. Ten eerste om te kijken of de kinderen niet bij de batterijen kunnen; ten tweede om vast te stellen of de batterijen eventueel lekken. In het geval van batterijen heeft speelgoed waarbij de batterijen achter een klepje met schroefje zitten de voorkeur.

2.1.2 Grote risico's

Samen met een aantal medewerksters is een inventarisatie gemaakt van de grote risico's, waar we binnen Kombino mee te maken kunnen hebben. Om de kinderen op een adequate manier tegen deze risico's te beschermen, is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. In dit PvA staan maatregelen beschreven, waarmee we deze risico's willen voorkomen en tevens hoe te handelen in geval van een ongezonde en/ of onveilige situatie.

Het PvA wordt vier keer per jaar in het teamoverleg besproken en in geval van calamiteiten zo nodig eerder. Met elkaar bespreken we de maatregelen die in het PvA staan en bepalen de voortgang hiervan. Ook bespreken we in hoeverre de genomen maatregelen het gewenste effect hebben of dat deze zo nodig bijgesteld moeten worden.

2.1.3 Kleine risico's

Kinderen ontwikkelen zich door te experimenteren, door te ontdekken. Ze gaan onbekende dingen proberen en nemen hierbij onbewust risico's. Zelfvertrouwen is de basis voor veilig gedrag. Door het kind te stimuleren dingen zelf te doen, zorg je ervoor dat het kind zelfvertrouwen kan ontwikkelen. Naast dat stimuleren, stellen we wel duidelijke regels en grenzen. Op deze manier kunnen we de kinderen leren met kleine risico's om te gaan. De medewerksters brengen de regels tijdens het spel voortdurend op een speelse manier onder de aandacht van de kinderen, zodat ook zij zich er bewust van worden en ernaar gaan handelen.

De uitgangspunten bij leren omgaan met kleine risico's zijn:

- Kinderen krijgen de ruimte om te leren door ervaringen op te doen waar een verantwoord risico aan zit.
- Leidsters geven het goede voorbeeld.
- Leidsters kijken naar waar een kind wel en niet zelfstandig toe in staat is.
- Leidsters houden voortdurend toezicht en nemen de nodige maatregelen om ongelukken te voorkomen.
- Leidsters vragen de kinderen (peuterleeftijd) om oplossingen voor moeilijke situaties te bedenken.
- Wanneer het gedrag te gevaarlijk is, vertellen de leidsters aan de kinderen de regels en grenzen; ze vertellen hen wat ze wel en niet mogen en waarom iets gevaarlijk is.

2.2 Registratie (bijna) ongevallen en calamiteiten

Ondanks grote oplettendheid van de leidsters en hierboven beschreven afspraken m.b.t. de veiligheid is het niet vermijden dat bijna-ongevallen, ongevallen en calamiteiten plaatsvinden. Ongevallen met kinderen worden gemeld via een formulier (BE-9 Registratieformulier calamiteiten en (bijna) ongevallen kinderen) en op basis hiervan worden al dan niet verbetermaatregelen getroffen. Deze ongevallen en de genomen maatregelen worden besproken tijdens het teamoverleg. Op deze manier blijven de medewerksters zich voortdurend bewust van mogelijke kleine en grote risico's, die ze indien gewenst proberen te voorkomen of juist laten gebeuren om op die manier de kinderen hiermee om te leren gaan. De getroffen maatregelen worden (afhankelijk van de ernst van de situatie en het type maatregel) na verloop van tijd geverifieerd. Daarbij wordt gekeken of de genomen maatregel het gewenst resultaat heeft bereikt.

Door de (bijna-) ongevallen en calamiteiten en de verbetermaatregelen tijdens het teamoverleg te bespreken, leren medewerksters van de situatie en van elkaar.

2.3 Vier-ogen-principe

Kombino werkt volgens het vier-ogen-principe. We starten altijd met twee pedagogische medewerksters en een verpleegkundige op Kombino en eindigen met minimaal drie pedagogische medewerksters. Daarnaast zijn er vaak nog stagiaires en/of verpleegkundigen op de groep aanwezig. Zo zijn er altijd meerdere mensen aanwezig en kan er sneller en effectiever worden ingegrepen als een kind of leidster iets overkomt.

In de praktijk houdt dit in dat onze groepen, slaapkamers en verschoonruimtes allen voorzien zijn van glas. De groepen grenzen aan elkaar. Daarnaast zijn er op de groep minimaal twee leidsters aanwezig. Dit aantal wordt meestal uitgebreid met de aanwezigheid van stagiaires. Daarnaast verkleint dit het risico op grensoverschrijdend gedrag, zoals seksueel misbruik en/of kindermishandeling (zowel fysiek als psychisch) door pedagogisch medewerksters, verpleegkundigen, stagiaires, ouders, andere volwassenen. In dit geval volgen we document BE-23 Stappenplan Meldcode Kindermishandeling Kombino Kinderopvang. Deze is op te vragen bij Kombino.

Ook pestgedrag tussen kinderen onderling zal hierdoor eerder opgemerkt worden.

Om te voorkomen dat er ongewenste personen binnen kunnen komen, is de toegangsdeur voorzien van een codeslot.

2.4 Achterwacht en inzet bij afwezigheid door ziekte of andere calamiteit

Omdat er bij Kombino altijd minimaal twee pedagogisch medewerkers en een verpleegkundige aanwezig zijn, is het niet noodzakelijk om een achterwacht in de zin van de wet geregeld te hebben. Op het moment dat door ziekte of een andere calamiteit ongepland een pedagogisch medewerker afwezig is, wordt aan de hand van het aantal kinderen en dus de leidster-kind-ratio bepaald of er een oproepkracht ingezet zal worden, of dat een leidster verandert van groep of dat kinderen op een andere groep worden geplaatst. Hierbij wordt te allen tijde rekening gehouden met de verhouding baby's, dreumesen en peuters en of er al dan niet toestemming van de ouders is om hun kind op een andere groep te plaatsen.

De groepen worden bij calamiteiten ondersteund door het personeel van Kentalis dat in hetzelfde gebouw is gehuisvest. De receptie is open van 8.00-17.00 uur. Bij Kombino Kinderopvang zijn altijd minimaal twee mensen aanwezig en de verpleegkundigen zijn oproepbaar met de speciale telefoon. De directeur is ook altijd telefonisch bereikbaar.

2.5 Kinder-EHBO, BHV/AED en ontruiming

Elke dag zijn er gedurende de openingstijden één of meer medewerkers aanwezig die beschikken over een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO.

Daarnaast zijn er medewerkers die beschikken over een diploma voor BHV/AED, dit kunnen ook medewerkers van Kentalis zijn.

Elk jaar vindt er een ontruimingsoefening plaats. Deze wordt in samenwerking met Kentalis georganiseerd. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze oefening worden zo nodig verbetermaatregelen getroffen.

In het pand van Kentalis zijn op diverse plaatsen blusapparaten aanwezig. Binnen het gedeelte waar Kombino haar groepen heeft, hangt een brandslag in de gang tussen de ruimtes van de Blauwe en Paarse Vlinders en er staat onder de trap in de gang een blusapparaat. Deze worden jaarlijks gecontroleerd. Hier zorgt Kentalis voor.

2.6 Veilig slapen

Kombino hanteert de aanbevelingen voor Veilig Slapen, zoals die door de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland (AJN) en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) zijn beschreven in het document Veilig slapen in kinderopvang en bij gastouders (document MH-27 in het kwaliteitshandboek). Willen ouders afwijken van deze aanbevelingen en hun kind op een andere wijze laten slapen op Kombino dan tekenen ze hiervoor document PR-9 Verklaring afwijkende slaaphouding/ slaapsituatie. Ouders die hun kind buiten willen laten slapen, vullen hiervoor document PR-30 Verklaring buiten slapen in en ondertekenen deze. Wanneer kinderen in de buitenbedjes slapen, is er te allen tijde een leidster op de groep aanwezig om toezicht op hen te houden.

2.7 Voorbehouden/ verpleegkundige handelingen

Verpleegkundigen (vp's) voeren bij de zorgkinderen op Kombino en op scholen en buitenschoolse opvang voorbehouden en/of verpleegkundige handelingen uit.

Voor deze handelingen dient een uitvoeringsverzoek van een arts aanwezig te zijn.

Nieuwe vp's worden ingewerkt op de binnendienst en uitroutes. Deze vp's voeren de voorbehouden en/of verpleegkundige handelingen niet direct zelfstandig uit. Kombino vindt

het belangrijk dat een vp niet alleen bevoegd is maar ook bekwaam. Dit kunnen we alleen vaststellen door de nieuwe vp de handelingen meerdere malen onder begeleiding te laten uitvoeren. Deze handelingen worden afgetekend. Na drie keer onder begeleiding een handeling uitgevoerd te hebben, mag een verpleegkundige deze handeling zelfstandig uitvoeren. Geneesmiddelen worden alleen toegediend, indien de ouders formulier PR-14 Overeenkomst gebruik geneesmiddelen ingevuld en ondertekent hebben.

2.8 Registratie zorg verpleegkundigen

Wanneer de verpleegkundigen zorg hebben geleverd, rapporteren ze hierover. Voor de kinderen voor wie wij als onderaannemer van Florence de zorg verlenen, vindt deze rapportage plaats in een digitaal systeem ONS. Voor overige zorgkinderen gebeurt de registratie nog op papier. Ouders kunnen via Konnect, het digitale systeem dat Kombino voor de heen-en-weer schriftjes gebruikt, en via ONS de rapportages over hun kind lezen. De verpleegkundige die een zorgmoment heeft geleverd en daarover rapporteert of die medicatie heeft gegeven, noteert dat en zet hier haar paraaf bij. In het kwaliteitssysteem van Kombino is een lijst vastgelegd waarop van elke verpleegkundige de paraaf is vastgelegd. Hierdoor is het altijd terug te halen welke verpleegkundige de zorg heeft geleverd/ de handeling heeft uitgevoerd.

2.9 Vervoer van individuele kinderen

Het komt voor dat kinderen van Kombino door een verpleegkundige met de auto van de opvang naar huis gebracht worden. In dat geval zit het kind altijd in een gecertificeerd autostoeltje.

2.10 Uitstapjes

Het gebeurt regelmatig dat de kinderen met de leidsters op stap gaan. Dit kunnen de wekelijkse uitstapjes naar het zwembad of de bibliotheek betreffen maar ook ongeplande bezoeken aan de kinderboerderij, de supermarkt, een boekenwinkel, het Westerpark met de grote speeltuin of het jaarlijkse uitstapje naar Blijdorp. Omdat bij deze uitstapjes de beschermde en vertrouwde omgeving van Kombino wordt verlaten, is dit voor de kinderen extra spannend. Hierdoor kunnen ze anders reageren dan ze normaal gesproken doen. Goede voorbereiding, begeleiding en veiligheid zijn cruciaal. In de bijlage 'Stappenplan naar buiten' leest u hoe we in het geval van een uitstapje handelen. Door deze standaardwerkwijze beperken we de risico's rondom de veiligheid van kinderen bij uitstapjes.

Hoofdstuk 3 Gezondheid op Kombino Kinderopvang

Naast veiligheid is ook gezondheid een voortdurend punt van aandacht. Gezondheid op het gebied van gezonde voeding en bewegen maar ook aandacht voor hygiëne is hierbij essentieel.

3.1 Voedingsbeleid

In verband met de gezondheid van de kinderen hanteert Kombino een voedingsbeleid. We bieden de kinderen gezonde voeding aan op basis van de Schijf van Vijf. Deze Schijf van Vijf “bestaat uit producten die volgens de laatste wetenschappelijke inzichten goed zijn voor het lichaam. Omdat ze onder andere de kans op hart- en vaatziekten en kanker verkleinen. Wie eet volgens de Schijf van Vijf krijgt daarnaast voldoende mineralen, vitamines, eiwitten, koolhydraten, vetten en vezels binnen².”

In het voedingsbeleid beschrijven we op welke manier we met voeding omgaan.

Voor kinderen van 0-1 jaar geldt dat we het voedingsschema van thuis aanhouden. Kinderen van 1-4 jaar gaan mee in het voedingsschema van Kombino.

Hiervoor gelden natuurlijk altijd uitzonderingen. Voor kinderen die vanwege medische redenen op andere momenten of andere producten moeten eten, hanteren wij een eigen schema. Bij kinderen met allergieën wordt per maaltijd gekeken of het kind iets wel of niet mag hebben.

Alle bijzonderheden die gelden voor kinderen worden geregistreerd op de kaartjes op het planbord. Op deze manier kan een andere leidster die de groep moet overnemen snel zien of er sprake is van allergieën, waar ze rekening mee moet houden.

3.1.1 Voedingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar

Voor de baby's van 0-1 jaar houden wij het voedingsschema van thuis aan.

Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

Drinken

- Ouders geven aan of hun kind borstvoeding of flesvoeding krijgt.
- Flesvoeding wordt gegeven tot 1 jaar. Kombino gebuikt Nutrilon babyvoeding. Hiervan zijn de volgende soorten beschikbaar: Nutrilon Standaard, Nutrilon HA (verkleint de kans op koemelk allergie) en Nutrilon AR (dieetvoeding bij spugen). Daarnaast kan Nutrilon Nutriton met johannesbroodpitmeel toegevoegd worden om de voeding dikker te maken om spugen te verminderen. Wil een ouder andere voeding dan kan hij dit zelf meenemen.
- Afgekolfde borstvoeding wordt ingevroren of gekoeld in porties in een koeltas meegenomen naar Kombino en aan de leidster van de groep gegeven. De porties zijn voorzien van een datum en sticker met naam van het kind.
- Naast de flesvoeding of borstvoeding krijgt het kind in overleg met de ouders water aangeboden.

² www.voedingscentrum.nl

Eten

- De eerste hapjes worden aangeboden in overleg met de ouders. Over het algemeen vindt dit tussen de vier à zes maanden plaats en pas nadat het kind er thuis mee is begonnen.
- Voor de eerste hapjes pureren we het verse fruit van de groenteboer en beginnen we met één soort fruit. Dit bouwen we langzaam op totdat het kind meerdere fruitsoorten gepureerd krijgt aangeboden. Zo ontwikkelt het kind zijn smaak.
- Kiwi, mango, meloen, exotische vruchten, aardbeien en frambozen worden vanwege mogelijke allergische reacties niet gegeven aan de kinderen tot 1 jaar.
- Vanaf ongeveer zes maanden worden melkvoedingen langzaam vervangen door echte maaltijden en krijgt het kind ook groentehapjes. Indien de warme maaltijd die de keurslager elke dag vers levert, geschikt (zie 3.1.5 Warme maaltijden) is voor het kind dan zal deze gepureerd aangeboden worden. Indien ouders de voorkeur geven aan groente uit een potje dan kan dat ook. Eventueel kan gekozen worden voor vanilleyoghurt als zuivelproduct.
- Vanaf 9 maanden kan op verzoek van ouders brood zonder korst met zuivelspread gegeven worden.

We hanteren voor de bereiding van flessenvoeding en moedermelk de Hygiënerichtlijn voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang van het RIVM van mei 2016 (document MH-6).

3.1.2 Voedingsaanbod voor kinderen van 1 tot 4 jaar

Vanaf 1 jaar gaan de kinderen mee in het voedingsschema van Kombino.

Deze ziet er als volgt uit:

08.45 uur	fruit en water
11.30 uur	warm eten van de slager en water, vanilleyoghurt als toetje
15.00 uur	diksap en cracottes, crackers of rijstwafels met zuivelspread of appelstroop
17.00 uur	water en snoeptomaatjes en komkommer

Bij het voedingsaanbod hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De kinderen eten bij alle maaltijden samen aan tafel. Dit zorgt voor regelmaat en rust. De leidster heeft hierbij een voorbeeldfunctie en eet en drinkt met de kinderen mee.
- We eten minimaal één keer per dag fruit en één keer per dag komkommer en tomaat.
- Elke dag krijgen de kinderen warm eten van de keurslager. De leidster eet hiervan als voorbeeld voor de kinderen ook een hapje mee.
- Wij dwingen de kinderen niet om te eten, omdat dit zorgt voor een negatieve koppeling aan het eten en dat dit op latere leeftijd ook een negatief effect kan hebben. Alleen op het moment dat het medisch gezien essentieel is dat het kind een bepaalde hoeveelheid eten binnenkrijgt, wijken we af van deze afspraak.
- Kinderen worden niet gedwongen hun beker leeg te drinken.
- De kinderen eten op hun cracker zuivelspread of appelstroop. Hiermee voorkomen we een te grote hoeveelheid zout (in (smeer)kaas) en te veel vitamine A (in (smeer)leverworst). En i.v.m. zowel een kind als een leidster op Kombino met ernstige noten- en pinda-allergie wordt er geen pindakaas gegeten.

- De kinderen vinden crackers of rijstwafels over het algemeen zo lekker dat ze er veel willen eten. Wij geven hen maximaal twee grote Cracottes of drie kleine Patria Cream Crackers of twee rijstwafels.
- De kinderen krijgen altijd een toetje. We gebruiken het toetje niet als beloning.

3.1.3 Drinken bij het eten

Het Ivoren Kruis adviseert om niet meer dan zeven eet- en drinkmomenten op een dag te hebben en het eten en drinken dan ook te combineren. De reden hiervan is dat eten en drinken het gebit kunnen aantasten. We beperken ons dan ook tot drinken bij het eten, tenzij het heel warm is. Dan krijgen de kinderen tussendoor extra water te drinken.

Voor de ontwikkeling en gezondheid van het gebit geven we de voorkeur aan drinken uit een beker boven een zuigfles en we wisselen diksap en water af.

Bij het drinken van water wordt zo nu en dan fruit/ groente toegevoegd, die het water wat smaak geeft.

3.1.4 Fruit eten

Wekelijks ontvangen we groente- en fruit via 't Karrewiel Groene en fruit. Dit wordt voor de kinderen tot ongeveer een jaar gepureerd. Zodra het kind in staat is kleine stukje te eten, wordt het fruit op die manier aangeboden.

We gebruiken vers en gaaf fruit dat goed rijp is. We halen de schil eraf voordat we het (gepureerd) aan de kinderen geven, omdat het dan gemakkelijker verteert.

Van het fruit kunnen ook smoothies worden gemaakt.

3.1.5 Warme maaltijden

Uit onderzoek blijkt dat 's middags warm eten gezond is. Daarnaast is het aan het einde van de dag wanneer de kinderen moe zijn niet altijd even makkelijk ze een warme maaltijd te laten eten. Veel ouders ervaren het dan ook als prettig wanneer hun kind 's middags al warm gegeten heeft. Het spreekwoord 'zien eten doet eten' gaat hierbij zeker op.

Voor de kinderen van 0-1 jaar wordt het fruit en het warme eten gepureerd. Vanaf 1 jaar eten ze het in stukjes. Hierbij wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met de mogelijkheden van elk kind.

De warme maaltijden worden verzorgd door Keurslager Alblas. Hij zorgt voor afwisselende maaltijden en zowel halal als vegetarisch vlees. Over het algemeen bestaan de maaltijden uit aardappels, groente en vlees/ vis. Soms wordt dit afgewisseld door rijst of een pasta.

Elk kind krijgt een schep (zwarte opscheplepels). Wil het kind nog meer en hebben ouders aangegeven dat dit goed is dan nog een halve à hele lepel erbij.

Een te grote hoeveelheid eten op het bord van een kind werkt demotiverend. Beter is om kleine hoeveelheden aan te bieden, die het kind 'op kan'. De kinderen krijgen het eten met de helft van hun portie vlees. Als een kind volgens de leidster 'goed' heeft gegeten (dit verschilt per kind) dan krijgt het de tweede helft van het vlees.

Voedingscentrum:

"Je kindje mag bepalen hoeveel hij eet. Als jij je kindje eten opdringt, eet hij namelijk misschien te veel. Als hij vaak te veel eet kan dat leiden tot overgewicht. Bovendien leert je kind af om te luisteren naar zijn gevoel van vol zitten als je het eten opdringt. Ook dat kan op den duur leiden tot overgewicht."

Straf je kind dan ook niet als hij zijn gezonde eten niet opeet. Straf kan er bovendien voor zorgen dat je kindje een negatief gevoel koppelt aan gezond eten. Oftewel: het bordje hoeft niet leeg. Maak je geen zorgen als je kind een keer of een poosje wat slechter eet. Blijf gewoon proberen.”

Afbeelding Voedingscentrum: Hoeveelheden per maaltijd

Volwassene

Kind 1-4 jaar

200 gram groente (4 opscheplepels)
200 gram volkorenpasta (4 opscheplepels)
100 gram kipfilet
glas water

50-100 gram groente (1-2 opscheplepels)
50-100 gram volkorenpasta (1-2 opscheplepels)
50 gram kipfilet
glas water

Bij de warme maaltijd letten we op dat er niet meer dan twee keer per week nitraatrijke groente aangeboden worden. Nitraatrijke groenten zijn bijvoorbeeld: spinazie, andijvie, rode bietjes, sla, bleekselderij, venkel en paksoi.

Met koolsoorten en rauwkost wachten we totdat de kinderen 1 jaar oud zijn, want hiervoor zijn de darmen van een baby nog niet helemaal klaar. We geven dus geen rode, witte of groene kool, boerenkool of savooiekool, prei en uien.

3.1.6 Toetje

Kinderen krijgen altijd een toetje (vanilleyoghurt) ook al hebben ze de warme maaltijd niet of maar beperkt gegeten. Dit kan eventueel aangelengd worden met water.

Voedingscentrum:

“Gebruik het toetje niet als beloning. Dus niet “als je nu al je groente opeet, dan krijg je zo een toetje”. Als je beloont met eten, dan zal je kind later zichzelf misschien ook gaan belonen met eten. En dat kan leiden tot een verstoorde relatie met eten en bijvoorbeeld overgewicht. Bovendien kan je kind gaan denken dat het normaal is dat groente niet lekker is, als hij voor het eten van groente beloond wordt met ander lekkerder eten. Je mag natuurlijk je kind wel loven als hij zijn groente heeft gegeten. Maar maak er niet een te grote prestatie van: groente eten is normaal. En ook al eet hij niet al zijn groenten op, geef gewoon een toetje. Want ook straffen met een toetje heeft als boodschap dat groente eten een beloning nodig heeft.”

3.1.7 Gezonde traktaties

Vanuit Kombino willen we de kinderen zoveel mogelijk gezonde (biologische) voeding aanbieden. Om die reden geven we op de groep alleen gezonde traktaties aan de kinderen. Andere traktaties geven we mee in de bakjes van de kinderen. Ouders kunnen dan zelf beslissen of ze het aan hun kind(eren) geven.

Voor leuke en gezonde traktaties kan gekeken worden op internet www.gezondtrakteren.nl. ook ligt er op Kombino een map waar de diverse gezonde ideeën voor traktaties in verzameld zijn.

Er zijn drie dagen waarop we afwijken van de gezonde voeding. Dit zijn de juffendag, waarop we de verjaardag van alle juffies (leidsters en verpleegkundigen) in een keer vieren, sinterklaas en kerst.

3.1.8 Voedingscentrum

Advies over voeding voor kinderen is te vinden op de website van het Voedingscentrum. Hier is onder andere informatie te vinden over wat je een kind beter niet kan geven tussen 4 maanden en 1 jaar (<http://www.voedingscentrum.nl/nl/mijn-kind-en-ik/eerste-hapjes/wat-kun-je-beter-niet-geven-aan-je-kindje-.aspx>).

Daarnaast geeft het voedingscentrum bewaartips voor voeding. Ook deze worden door Kombino opgevolgd (<https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema-s/veilig-eten-voedselinfectie-voorkomen/veilig-bewaren.aspx>).

3.2 Bewegingsbeleid

Naast gevarieerde en goede voeding is bewegen goed voor de gezondheid. Dit geldt zowel voor volwassenen als voor kinderen. Voor kinderen betekent bewegen ook ontwikkelen. Bewegen stimuleert en ontwikkelt de motorische, emotionele, sociale en cognitieve vaardigheden van een kind.

Een baby ligt in eerste instantie op zijn rug, leert vervolgens te draaien van buik naar rug en weer terug. Weer later gaat het kruipen en vervolgens lopen, eerst langs voorwerpen en aan de hand en later los. Ze ontwikkelen hun spieren en leren steeds meer bewegingen. Wij kunnen hen hierbij helpen. Dit houdt niet op bij het moment dat een kind zelfstandig kan lopen. Ook zaken als klimmen, springen, huppelen, een koprol maken, zijn bewegingen die wij met de kinderen kunnen oefenen om hun grove motoriek verder te ontwikkelen. Voor de fijne motoriek zijn spelen met scheerschuim, vingerverven, kleuren, scheuren en knippen goede activiteiten.

We bieden iedere dag activiteiten aan waarbij de kinderen de mogelijkheid hebben om op een speelse manier te bewegen en te leren. De activiteiten worden zowel binnen als buiten aangeboden. We gaan elke dag met de kinderen twee keer naar buiten waar zij de mogelijkheid krijgen om mee te doen aan verschillende activiteiten en samen te spelen met de kinderen van de andere groepen. Daarbij staat ervaren en experimenteren centraal. Door buiten te spelen doen de kinderen ook ervaring op in de natuur. Ze kunnen zand, gras, klei, modder, regen en sneeuw onder andere ervaren, voelen en bekijken. Het spelen in plassen en vies worden in de modder is iets wat we onder experimenteren verstaan en zullen stimuleren en toestaan.

In het bewegingsbeleid beschrijven we op welke manier we met bewegen omgaan en welke uitgangspunten we hanteren.

3.2.1 Bewegingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar

In het eerste levensjaar van een baby is het leervermogen erg actief. Gedurende dit eerste levensjaar doorlopen de hersenen een fase van ontwikkeling en specialisatie die van belang is voor het kind. In het eerste levensjaar is het van essentieel belang om een baby te laten experimenteren met zintuigelijke voorwerpen en prikkels³.

Uitgangspunten

Voor baby's van 0-1 jaar hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Er is sprake van een veilige omgeving waar het kind zich in kan bewegen.
- Baby's zitten voor een korte periode van slechts 10 minuten in een wipstoel of kinderstoel. Dit vanwege voedingsmomenten en wanneer dit rust biedt voor het kind.
- Baby's kunnen gedurende dag vrij bewegen op de mat, de grond of op een kleed. Zowel binnen als buiten.
- We sluiten aan op de spontane bewegingen van de baby's.
- Plezier staat voorop.
- Er is ruimte voor een baby om zintuigelijk te ontwikkelen. We laten baby's experimenteren met texturen, auditieve prikkels en voorwerpen om naar te kijken.

Activiteiten

Baby's van 0-1 jaar hebben we mogelijkheid om zowel binnen als buiten te bewegen en te experimenteren.

Voorbeelden van binnen activiteiten

- Bewegen en liggen op de mat in de box voor de spiegel, met speelgoed waar het kind naar kan reiken.
- Bewegen, liggen, kruipen, rollen, schuiven of tijgeren op de grond. Hierbij het kind uitnodigen om naar je toe te bewegen.
- Beweegspelletjes, zoals fietsen en kiekeboe, op de commode tijdens het verschonen.
- Beweegmogelijkheid tot staan door zichzelf op te trekken aan de hekje van de grondbox, een kleine tafel en loopwagens.

Voorbeelden van buiten activiteiten

- Bewegen en liggen op een kleed, of in het gras. Speelgoed aanbieden waar het kind naar kan reiken of waar het kind naartoe moet bewegen.
- Bewegen, liggen, kruipen, rollen, schuiven of tijgeren op de grond. Hierbij het kind uitnodigen om naar je toe te bewegen.
- Voortbewegen met een loopfiets.
- Schommelen.

3.2.2 Bewegingsaanbod voor kinderen van 1 tot 4 jaar

Ook voor de dreumesen en de peuters is het van essentieel belang om te bewegen. Dit ter preventie van overgewicht, stimulering van de grove-, senso- en fijne motoriek en stimulering van de andere ontwikkelingsgebieden. Dreumesen en peuters leren tijdens beweegspellen

³ Zie www.babysensory.nl/downloads/NL-Zintuigelijke-Waarneming-van-een-Baby.pdf

sociale vaardigheden, zoals voor zichzelf op komen of op hun beurt wachten. Ook leren ze omgaan met tegenslagen, hun kwaliteiten en ontwikkelen ze hierdoor een persoonlijke identiteit.

Voor de kinderen (dreumesen en peuters) van 1 tot 4 jaar hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We stimuleren het plezier en motivatie van het kind. Plezier staat voorop. Gedurende de activiteiten benoemen we wat een kind goed doet en geven we complimenten.
- Er is een leidster aanwezig om de activiteit te begeleiden.
- Er is een veilige leeromgeving voor de kinderen.
- De kinderen hebben de mogelijkheid om met de beweegspellen en activiteiten mee te doen maar ook om de activiteit te beëindigen.
- De zelfredzaamheid en identiteit van de kinderen wordt gestimuleerd. Hierbij behoort bijvoorbeeld een kind zelf een moeilijke situatie laten op lossen.
- We stimuleren samenspel.
- De activiteiten en de bijbehorende regels sluiten aan op het ontwikkelingsniveau van het kind.

Ook de kinderen van 1 tot 4 jaar hebben de mogelijkheid om zowel binnen als buiten te bewegen en aan te sluiten aan een bewegingsactiviteit.

Voorbeelden van binnen activiteiten:

- Dansen, bewegen op muziek.
- Een parcours doorlopen waardoor de kinderen motorisch worden uitgedaagd. Denk hierbij aan kruipen door een tunnel, klimmen over de tafel en springen aan het einde van het parcours.
- Beweegspelletjes, zoals zakdoekje leggen, zigeunermeisje of schipper mag ik overvaren waarbij kinderen bijvoorbeeld moeten bewegen als een slang, kikker, tijger etc.

Voorbeelden van buiten activiteiten:

- Klimmen op het klimrek.
- Doorlopen van een parcours.
- Overrollen, gooien, vangen of schoppen van een bal.
- Tikkertje, rennen, fietsen, springen, schommelen, spelen in de zandbak etc.
- Lopen over verschillende soorten ondergronden (zand, gras en tegels).

3.2.3 Zwemmen en uitstapjes

Elke dinsdagochtend heeft Kombino de beschikking over het zwembad van Sportschool Denkers. Per week wordt bepaald welke kinderen er mee gaan. In eerste instantie gaan de zorgkinderen mee.

Bij het indelen van de kinderen moet voldaan worden aan de volgende voorwaarden:

- op 1 leidster kunnen 3 kinderen mee, waarvan één kind vastgehouden moet worden in het water (vast) en twee kinderen met zwembandjes en kurkjes om zelf in het water kunnen spelen (los);

- ouders hebben schriftelijk toestemming (document PR-32 Toestemmingsformulier zwemmen) gegeven dat hun kind mee mag met het zwemmen;
- in eerste instantie gaan de zorgkinderen mee;
- kinderen zijn minimaal 2 jaar oud (bij de zorgkinderen kan dit in overleg met de ouders ook van 1,5 jaar);
- we gebruiken de zwemluiers en zwemkleding van Kombino.

Naast alle eerder beschreven activiteiten beschikt Kombino over de mogelijkheid om gebruik te maken van de gymzaal van Kentalis. Wanneer er tijd en plek is, wordt er gebruik gemaakt van deze gymzaal. De kinderen hebben in de gymzaal onder andere de mogelijkheid om te klimmen, rennen, overgooien met een bal en aan te sluiten bij een bewegingsactiviteit die door een leidster aangeboden wordt.

Zoals eerder beschreven, gebeurt het regelmatig dat de kinderen met de leidsters op stap gaan. Dit kunnen ongeplande uitstapjes zijn naar het Westerpark, het bos, de supermarkt of een speeltuin. Tijdens deze uitstapjes krijgen de kinderen de mogelijkheid om te bewegen en wordt hun zelfredzaamheid gestimuleerd. Zo kunnen ze in een speeltuin bijvoorbeeld klimmen en van de glijbaan en wandelen door het bos wanneer ze zelfstandig kunnen lopen. Kinderen blijven alleen in de bolderkar of in een buggy zitten wanneer hier bepaalde medische redenen voor zijn.

3.3 Hygiëne

Op Kombino wordt op verschillende manieren aandacht besteed aan hygiëne.

Dit vindt plaats door:

- een schone omgeving door het schoonmaken en desinfecteren van voorwerpen en oppervlakken, blauwe slofjes over buitenschoenen of aparte binnenschoenen gebruiken;
- goede persoonlijke hygiëne door het wassen van de handen of het wassen van het lichaam, haren vast, geen sieraden en lange nagels en vaste werkkleding;
- bewust hygiënisch gedrag, zoals een goede manier van hoesten en niezen.

Hiermee verkleinen we de risico's op infectieziektes.

3.3.1 Landelijke hygiëne richtlijnen RIVM

Op het gebied van hygiëne hanteren we de landelijke Hygiënerichtlijn voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang van het RIVM van mei 2016.

Deze Hygiënerichtlijn beschrijft onder andere hoe er om wordt gegaan met persoonlijke hygiëne, infectieziekten, schoonmaken en desinfecteren en voedselveiligheid.

Op de groepen is er voortdurend aandacht voor het wassen van de handen na het bereiden van eten, na toiletgebruik, na het verzorgen van kinderen.

3.3.2 Reiniging bedjes, speeltoestellen en spelmaterialen

Het reinigen van alle materialen vindt plaats met een vaste regelmaat en wordt geregistreerd op een tweetal overzichten, te weten ON-7 Schoonmaakrooster Meerzichtlaan en ON-8 Aftekenlijst schoonmaak.

3.3.3 Richtlijnen gebruik materialen verpleegkundigen

Bij het gebruik van materialen zoals spuiten, sondevoedingssystemen etc. is het van belang de hygiëne in acht te nemen. Om deze reden zijn richtlijnen afgesproken. Ze zijn verwoord in het document MH-50 Richtlijnen gebruik materialen verpleegkundigen.

De verpleegkundigenkast op Kombino, waarin zowel materialen, als formulieren en protocollen als gegevens van kinderen worden opgeslagen, wordt regelmatig nagelopen.

De materialen die in afgesloten bakken zitten, worden gecontroleerd op de expiratiedatum en zo nodig vervangen en de bakken en hele kast worden gelegeerd en schoongemaakt.

Bijlage Stappenplan 'Naar buiten'

Algemeen

Doel

De veiligheid van de kinderen waarborgen wanneer zij onder begeleiding van leidsters hun gebouw verlaten om ergens naartoe te gaan.

Toepassing

Dit stappenplan geldt voor alle leidsters die met Kombino-kinderen op weg zijn naar en hun groep verlaten.

Toelichting

De leidsters van alle groepen gaan er regelmatig met de kinderen op uit. Dan is het belangrijk, in verband met veiligheid en verzekering, om volgens een stappenplan waarin afspraken vastgelegd zijn, te handelen.

Stap 1

Vorbereiding

Alle kinderen bij Kombino Kinderopvang hebben een sleutelhanger met hun foto, naam en telefoonnummer. Deze hangt op de dagen dat het kind aanwezig is aan een ring op de groep van het kind. Hier hangt ook een lijst aan met ouder(s)/verzorger(s), telefoonnummer en calamiteiten gegevens. Als we weg gaan nemen we de ring met de sleutelhangers van de kinderen die mee gaan mee.

- Alle kinderen dragen een geel Kombinohesje, zodat zij goed herkenbaar zijn.
- De leidsters hebben een overzicht bij zich met daarop de kindgegevens, noodnummers van hun ouder(s), het nummer van hun vestiging en 06-nummer van de leidinggevende.
- Een van de leidsters beheert een mobiele telefoon en de EHBO doos.
- Vooraf maken de leidsters afspraken over de taakverdeling en zo nodig de aansturing van bepaalde kinderen.
- Voor vertrek worden de kinderen (tijdig)voorbereid door te vertellen wat er gaat gebeuren, wie ermee gaan en wat ervan hen wordt verwacht. Bijv. elkaar een handje geven, niet rennen maar gewoon lopen, bij de leidster blijven enz.
- Bij uitstapjes worden de kinderen ook meerdere malen geteld, namelijk bij vertrek, als ze in de bakfiets zijn geplaatst, bij aankomst op de locatie, bij vertrek van de locatie en bij aankomst op Kombino.
- Alle kinderen zijn voor vertrek verschoond of hebben geplast.

Leidster-kind ratio

- Het aantal leidsters dat meegaat, is afhankelijk van de bestemming en het aantal 'zorgkinderen'. Zo zal een 'zorgkind' dat bijv. extra zorg nodig heeft of waarbij tijdens

een uitstapje een medische handeling moet worden uitgevoerd een eigen begeleider krijgen om zijn/haar veiligheid te kunnen waarborgen.

- De leidinggevende is verantwoordelijk voor de beroepskracht-kind-ratio en heeft daarbij oog voor de samenstelling van de groep en de bestemming.

Stap 2

Onderweg

Algemeen

Van tevoren is uitgezocht hoe ze zo veilig mogelijk op de plaats van bestemming aan kunnen komen, zodat ze onderweg niet hoeven te zoeken.

Te voet

- Elke leidster heeft twee kinderen aan de hand of duwt een buggy met kinderen.
- De kinderen die samen lopen moeten achter één van de leidsters (de andere leidster sluit de rij) blijven lopen en mogen niet vooruit rennen. In het geval van een voetgangersgebied kan ervoor gekozen worden, de kinderen met duidelijke regels/grenzen toch iets vrijer te laten. Zo mogen ze bijvoorbeeld in een park tot aan het hekje lopen.
- De leidsters houden de hele groep in het oog.
- Zowel bij vertrek als aankomst worden de aanwezigheid van de kinderen aan de hand van het overzicht met daarop kindgegevens gecontroleerd.

In de bolderkar/in de bakfiets

- In de bolderkar en in de bakfiets is plaats voor 5 à 6 kinderen.
- Zij zitten vast in een tuigje waarbij er rekening wordt gehouden met de combinatie van kinderen. Niet elk kind verdraagt de nabijheid van een ander kind.
- De leidster vertelt wat de bedoeling is en waar de kinderen heen gaan.
- Ze benoemt welke regels er gelden zoals niet proberen te staan, je tuigje los maken en niet aan elkaar 'plukken'.
- Het belangrijk om de kinderen bij aankomst te belonen door te benoemen wat er onderweg goed ging.

Met openbaar vervoer (trein/bus)

- Leidsters informeren van tevoren naar vertrek-en aankomsttijden van trein/bus/tram.
- De kinderen worden aan de hand gehouden of op een andere veilige manier in de buurt van de leidster gehouden tijdens het wachten op vertrek.
- De leidster gaat met de kinderen die ze onder haar hoede heeft, bij elkaar zitten.
- Zo mogelijk checkt de andere leidsters iedereen in.
- Bij zowel het in- als het uitstappen wordt het aantal kinderen gecontroleerd.
- Ook tijdens de reis is de leidster verantwoordelijk voor het gedrag van de kinderen in trein/bus/tram.

Stap 3

Op de plaats van bestemming

- De leidsters hebben van tevoren afgesproken wie welke kinderen bij zich houdt en wie het overzicht bewaakt.
- Van tevoren zijn bepaalde oriëntatiepunten op de route bepaald en de kinderen worden hierop gewezen. Zo leren ze zich stapsgewijs te oriënteren.
- Op de plaats van bestemming dragen de kinderen hun hesje, weten ze wat de bedoeling is, wanneer het punt van vertrek is aangebroken en wat ze moeten doen als ze de leidster kwijt zijn.
- De leidsters waken over de veiligheid en welzijn van de kinderen en zorgen ervoor dat ze plezier hebben.

Stap 4

Bij vertrek

- Voor vertrek gaan de kinderen die dat kunnen nog even naar de wc.
- Zodra alle kinderen hun jas en schoenen aan hebben, controleert de leidster nogmaals of alle kinderen er zijn.
- Onderweg terug naar Kombino gelden weer dezelfde afspraken als op de heenweg.
- Onderweg wordt regelmatig voor de kinderen benoemt dat ze samen een gezellig uitstapje maken, dat de leidsters zien dat zij goed kunnen luisteren/wachten en op elkaar letten enz. Dit zal de kinderen aanmoedigen om mee te werken en werkt prettiger in de omgang dan het continue corrigeren.

Activiteiten

Naar het zwembad

- Van alle zwemmers is een door ouder(s)/verzorger(s) ondertekend toestemmingsformulier op Kombino aanwezig.
- De kinderen gaan met de bakfiets op weg naar het zwembad.
- Bij aankomst wordt er niet gerend.
- In de kleedkamer leggen de kinderen hun eigen kleren op een stapeltje of hangen ze op.
- Voor het zwemmen wordt er door de kinderen die dat kunnen eerst geplast. De overige kinderen krijgen een zwemluier aan.
- De kinderen worden voorbereid door te vertellen dat ze gaan zwemmen en wat in het zwembad wel en niet kan/mag.
- De kinderen krijgen bandjes en een kurkje om en mogen dan was het zwembad in.
- In het bad mogen de kinderen er niet zomaar uitgaan zonder de leidsters te waarschuwen.
- Eenmaal uit het bad wordt er niet gerend en gaan de kinderen eerst even plassen en onder de douche.

- In de kleedkamer worden de kinderen aangemoedigd zoveel mogelijk zichzelf af te drogen en aan te kleden.
- Zodra de leidsters en de kinderen weer aangekleed zijn, gaan ze met de Stint terug naar Kombino.
- Eenmaal weer terug op Kombino Kinderopvang benoemen we wat de kinderen hebben gedaan en wat er allemaal goed ging. Hiermee sluiten we het uitstapje positief af.

Andere activiteiten zijn:

- boodschappen doen;
- naar de speel-o-theek;
- naar de speeltuin;
- naar het ballenbad;
- naar de kinderboerderij;
- naar het theater.

Voor deze activiteiten gelden de aanwijzingen hierboven afhankelijk van de wijze van vervoer.